

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Valja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: OHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: OHelsea 3-3878

NO. 202. — ŠTEV. 202.

NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 29, 1933. — TOREK, 29. AVGUSTA 1933

VOLUME XII. — LETNIK XII.

SPORAZUM MED MAJNERJI IN PREMOGOVNIMI BARONI

PRAVILNIK ZA PREMOGOVNO INDUSTRIJO JE SESTAVLJEN IN BO PO PRETEKU DVEH DNI PODPISAN

Zastopniki premogarske unije in zastopniki neorganiziranih rogov po južnih državah so se sporazumeli glede spornih točk. — Največjo oviro je tvorilo vprašanje minimalne plače in delovnega časa. — Senator Wagner bo prevzel vodstvo razsodiščne oblasti.

WASHINGTON, D. C., 28. avgusta. — Po dolgotrajnih pogajanjih so se slednjič zastopniki premogarske unije vendarle sporazumeli z zastopniki neorganiziranih rogov po južnih državah.

Načelnik NRA, Hugh S. Johnson, ki se je osebno udeležil pogajanj, je izjavil, da je bil dosežen sporazum, istočasno pa dostavil, da ne bo razpravljalo o podrobnostih dokler ne bo predložen pravilnik v svoji končni obliki. To se bo zgodilo najkasneje po preteku dveh dni.

Po Johnsonovem zatrdilu je bil ustvarjen temelj dogovora, ki se tiče najbolj važnih spornih točk. Administracija bo dogovor s toplim priporočilom predložila predsedniku Rooseveltu.

S tem je uglasjena pot za sestavo sprejemljivega pravilnika. Najbolj vroče so debatirali glede minimalnih plač in delovnega časa.

Zastopniki premogarjev so zahtevali \$5 dnevne plače in ne več kot šestintrideset ur dela na teden. Lastniki rogov so izjavljali, da ne plačajo več kot štiri dolarje na dan in da mora delati premogar najmanj štirideset ur na teden.

Sporazum je bil baš pravočasno dosežen, kajti popoldne je Johnson zapretil, da jim bodo diktiral pravilnik, če se do jutrišnjega dne ne sporazumejo. To bi ne bilo nič presenetljivega, kajti Johnson je na isti način prisilil oljno industrijo k "predaji".

Več sreče je imel Johnson z zastopniki druge važne gospodarske panoge, — posameznih trgovcev, ki imajo zaposlenih nad 6 milijonov uslužbenec. Pred par tedni je administracija za gospodarsko obnovo dežele prerokovala, da bodo do Delavskega praznika sestavljeni pravilniki vseh važnejših ameriških industrij. Prerokovanje se bo potem takem uresničilo.

Vlada je zato silila, naj bo pravilnik premogovne industrije čimprej sestavljen, ker se boji izbruha novih delavskih nemirov.

Premogariji v Pennsylvaniji so se le zato vrnili na delo, ker jim je razsodiščna oblast obljubila, da bodo določbe premogovnega pravilnika v vseh oziirih za delavce zadovoljive.

Jutri se bo vrnil v zvezno glavno mesto newyorški senator Robert Wagner ter bo prevzel vodstvo razsodiščne oblasti. Na to mesto ga je imenoval predsednik Roosevelt, ker ima velike zasluge za socialno zakonodajo.

Novi oblasti se bo kmalu nudila prilika, da dokaže, če je kos svoji nalogi, namreč se more z vladnim posredovanjem preprečiti štrajke.

V imenu delavcev je izjavil William Green, da delavstvo nikakor ni zadovoljno z določbami pravilnika za avtomobilsko industrijo.

Veliko nevarnost za pravilnik avtomobilske industrije tvori tudi zagonetno stališče Henryja Forda. Ford zaenkrat še ni izjavil, če bo odobril pravilnik, ki je bil sprejet brez njegovega sodelovanja.

Z ozirom na poročila, da bo Ford svoje delavce boljše plačal kot pa njihovi konkurenti, izjavljajo uradniki NRA, da ne bo upravičen do višnjega orla, dokler ne podpiše splošne pogodbe.

Postava namreč izrecno določa, da je pravilnik, ko je enkrat uveljavljen, obvezen za vso industrijo.

Senator Schall iz Minnesote je izjavil, da si bo Johnson desetkrat prej dobro premislil, predno si bo drznil Fordu kaj diktirati ali mu celo pretiti.

Francija bo pomagala Avstriji

ŽITNA POGODBA JE PODPISANA

Na zahtevo predsednika Roosevelta je 21 držav podpisalo pogodbo. — Pogodba je nov korak do izboljšanja gospodarskega stanja.

London, Anglija, 28. avgusta. — Odlučna diplomacija predsednika Roosevelta je zmaga pri konferenci mizi. Po predsednikovem naročilu je poljedelski tajnik H. A. Wallace sporočil konferenci v Londonu, da bo čakal samo še tri dni, da se delegati sporazumejo, ali pa bo odpoklical svoje delegate.

Wallace je nameraval po odpoklicu svojih delegatov poslati ameriško žito na vsak trg v orientu, ki bi ga mogel najti. Vsled te grožnje so se delegati kmalu zedinili in sestavili ter podpisali pogodbo.

Pogodbo je podpisalo 21 držav in se zavežalo, da zniža svoj pridelek žita in s tem zviša njegovo ceno na svetovnem trgu.

Portugalska in Turčija nista hoteli podpisati pogodbe. Argentina je pripravljena podpisati, kadar pride njen zastopnik v London.

Danska, Estonija, Letvija, Finska in Holandska niso podpisale, ker čakajo na naročilo svoje vlade, da podpišejo.

Med državami, ki so podpisale žitno pogodbo, so najvažnejše: Združene države, Kanada in Avstralija.

Ameriški delegat Frederick E. Murray je rekel, da pomeni ta pogodba prvi najvažnejši korak do izboljšanja gospodarskega položaja sveta.

Vsled te pogodbe bodo mogle Združene države in Kanada poslati na svetovni trg 450,000,000 bušljev žita, ki se sedaj nahaja v žitnicah.

Vse države so se zavezale, da v letu 1934 izven svojih mej ne bodo prodale več kot 560,000,000 bušljev žita.

SREČANJE V SENCİ SMRTI

Milledgeville, Ga., 27. avgusta. — Oče in sin, ki se nista videla 21 let, sta se srečala v senci električnega stola v državni kaznilnici.

Andrew McCullough se nahaja v smrtni celici zaradi umora bogataša W. V. Bakerja iz Atlante. K njemu je bil pripeljan njegov sin Roy, ki ima presedeti kratko zaporno kazen.

Roy? — vpraša oče, ko vstopi sin. — Da, papa, — odgovori sin, ko si sežeta v roke. Oba se nekaj časa ginjeno razgovarjata, nato pa stražniki sina zopet odpeljejo.

KAROL SO BO POROČIL

London, Anglija, 27. avgusta. — Daily Express je objavil poročilo z Dunaja, da se romunski kralj Karol pripravlja, da se poroči z gospo Magdo Lupescu v pričetku leta 1934.

Poročilo pravi, da bo gospa Lupescu, ki je židinja in ki je bila njegova tovarišica, ko je živel v pregnanstvu v Franciji, prestopila v grško-katoliško ceterve.

Poročilo dodaja, da jo bo nek

KUBA SE ŠE NI POMIRILA

Agitatorji napadajo novo vlado. — Štrajki se ponavljajo. — Gonja proti Machadovim pristašem.

Havana, Kuba, 27. avgusta. — Delavski nemiri, vsled katerih je moral predsednik Machado zapustiti svojo dežlo, ogrožajo novo diktatorsko vlado Machadovega naslednika, provizoričnega predsednika dr. Carla Manuel de Cespedesa. V Havani in v drugih mestih otoka so zastakali peki, operatorji v filmskih gledališčih, natakariji in uslužbenci poštinih železnic.

Agitatorji neprestano napadajo vlado, katero je prejšnji dan ljudska množica navdušeno pozdravljala. Je nastopila pravo pot, ker je razpustila kongres, določila dan za nove volitve in je razglasila Machadova dejanja za protustavna.

Santa Clara, Kuba, 27. avgusta. — Oboroženi Machadovi pristaši so se spopadli s pristaši nove vlade v Sangil v provinci Santa Clara. Kakih žrtve poročilo ne omenja.

RUSI POZDRAVLJAJO HERRIOTA

Odesa, Rusija, 27. avgusta. — Bivši francoski ministrski predsednik Edouard Herriot je prišel v Odeso iz Istanbula na sovjetskem parniku Čičerin. Pri prihodu so ga pozdravili zastopniki zunanega komisarijata ter krajevni ukrajinski izvrševalni odbor.

Ves čas svojega bivanja v Rusiji bo Herriot gost sovjetske vlade ter ga bo v Moskvo spremljalo oboje vladi zastopnik.

Zelo me veseli, da sem prišel v U. S. S. R., — je rekel Herriot, — in vidim vaš napredek, odkar sem bil nazadnje v Rusiji. Upam, da bo moje potovanje okrepilo mir v naših dveh deželah.

Herriot je s svojim spremstvom odpotoval v Kijev in bo v nekaj dneh obiskal več krajev Ukrajine. V Moskvo bo prišel 2. septembra in bo ostal do 10. septembra.

Kijev, Rusija, 29. avgusta. — Bivši francoski ministrski predsednik Edouard Herriot je na potu iz Odesa obiskal neko kolektivno kmetijo ter nato prišel v Kijev.

Herriot, ki namerava ostati v Rusiji do 10. septembra, so sozdravili. Sovjetsko časopisje je polno njegove hvale ter posebno poudarja njegovo prizadevanje za francosko-rusko prijateljstvo.

STRELA JE UBILA ČREDO

Sofija, Bolgarska, 29. avgusta. — Tekom nevihte, ki je dirala po gorah blizu Gabrove, je strela ubila čredo okoli 50 ovac. Pastirju Vasilu Čerkosoffu se ni nič zgodilo.

V bližini je bilo v neki votlini poleg majhnega potoka 120 ovac. Nenadoma pa se utrga oblak in hudournik pridriži z gore ter odnese vse ovce. Tudi pri tej čredi se je pastir rešil z veliko težavo.

neimenovan princ adoptiral, da bo princesa in bo s tem stanovsko primerna za kraljevo ženo.

PO MOLEYEVI RESIGNACIJI

Profesor Moley je bil Rooseveltov svetovallec, ko je bil še guverner. — Nesporazum med Moleym in Hullom.

Hyde Park, N. Y., 28. avgusta. — Profesor Raymond Moley, ki je odstopil kot državni podtajnik, je bil v ozkem stiku s predsednikom Rooseveltom, ko je bil še guverner države New York in je prišel v Washington, ko je Roosevelt postal predsednik. V kampanji za predsednika je Moley Rooseveltu pomagal pri sestavi govorov in je pozneje postal njegov prvi svetovalec.

Ko je bil Moley imenovan za državnega podtajnika, je postal načelnik majhne skupine, ki je poznana pod imenom "mali kabinet", čegar člani so izvedenci v raznih strokah. Iz tega "kabinet" se je pozneje razvil "možganski trust" (brain trust) najbližjih predsednikovih svetovalcev in profesor Moley je prišel vedno bolj v ospredje.

Predno je predsednik Roosevelt poslal Moleya kot svojega osebnega zastopnika na londonsko gospodarsko konferenco, je bil predsednik nemalo začuden, ko se je Moley pripeljal k njemu za pol-London, toda naročeni aeroplan Washingtona na ladjo "Amberjack" v reki Potomac.

Moley se je tudi nameraval iz Irske pripeljati z aeroplanom v London, toda naročeni aeroplan je bil odpovedan, najbrže po naročilu predsednika Roosevelta, ker ni hotel, da bi njegov zastopnik na tako dramatičen način prišel na konferenco.

Washington, D. C., 28. avgusta. — V političnih krogih so že dalje časa pričakovali, da se bo pred Moleym odpovedal svojemu mestu kot državni podtajnik, kajti znano je bilo, da sta bila državni tajnik Hull in njegov namestnik na londonski konferenci naprotnega mnenja.

Na londonski konferenci je bilo že razvidno, da Hull in Moley ne moreta delovati v soglasju. In ko se je Hull vrnil v londonsko konferenco, je Hull pojasnil predsedniku, da razmerje med obema ni vzdržljivo.

Ko je prišel Moley v državni departament, so vsi mislili, da je Rooseveltov osebni zastopnik. Pred londonsko konferenco je bilo jasno, da sta si Hull in Moley glede stališča Združenih držav različnega mnenja. Hull je kot mednarodni ekonomist hotel ovreči vse tarife in stabilizirati denar. V nasprotju s tem pa je Moley zagovarjal gospodarski nacionalizem Amerike.

V Londonu se je pokazalo med Hullom in Moleym še večje nasprotje. Še predno je prišel Moley v London, je Roosevelt zagrejel stabilizacijo. Navzlic temu je Moley pričel pogajanja z Angleži in Francozi in izdelal načrt za stabilizacijo. Ta načrt pa je predsednik Roosevelt tudi zavrgel.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

AVSTRIJSKI REPUBLIKI JE ZAJAMČENA NEODVISNOST

PARIZ, Francija, 28. avgusta. — Francoski ministrski predsednik Edouard Daladier je pred odhodom na francosko-nemško mejo, kjer si je ogledal francoske utrdbe, za katere je Francija izdala \$100,000,000, izjavil, da je Francija odločna v tem, da jamči politično in gospodarsko neodvisnost Avstrije.

Četudi želi Francija samo mir in namerava zasledovati politiko mednarodnega sočelovanja, je Daladier rekel, da je narodna dolžnost, da si Francozi zagotovijo svojo lastno svobodo, ki bo bolj spoštovana, ako bo znano, da so Francozi v stanju jamčiti za njo.

— Moramo pa tudi biti na straži, — je rekel Daladier, — in gledati, da se izpolnjujejo odločbe Liga narodov in mednarodnega razsodišča v Haagu.

— Obe organizaciji sta razglasili in natančno določili politično in gospodarsko neodvisnost Avstrije. Mi smo pripravljeni za to jamčiti.

— Majhne, slabotnejše in manj obljubene države imajo iste pravice do svobodnega življenja, kot pa bolj obljubene in obsejnejše države.

Ta izjava je bila objavljena malo prej, predno se je Daladier z aeroplanom odpeljal v Metz da si ogleda celo vrsto utrdb iz železa in cimenta, ki so bila zgrajene v zadnjih treh letih.

Na podlagi svojih izkušenj v vojni so Francozi zgradili zakopane utrdbe v razdalji 125 milj med Renom in Luksenbergom. Utrdbe so zgrajene tako, da bodo branile skriti pred napadalcem in bodo varni pred bombardiranjem. Zakopi so zvezani s prostornejšimi prostori z odprtinami, skozi katere morejo streljati s topovi in strojnimi puškami. Vse utrdbe in zakopi so zvezani med seboj s hodniki, iz katerih je mogoče sipati neprodni ogenj na sovražnika.

Daladier, ki je obenem tudi vojni minister, je v poslanski zbornici zagovarjal te utrdbe s tem, da za nje ni treba velikega števila vojaštva, vsled česar so stroški za obrambo zelo zmanjšani.

Francozi pričakujejo vojno z Nemčijo v nekaj tednih potem, ko bodo nazijci dobili premoč v Avstriji.

POROKA VRHU GORE

Sofija, Bolgarska, 28. avgusta. — Visoki uradnik in znani športnik dr. Kristo Gulemetoff se je poročil z Eleno Damianovo v meteorološki postaji na vrhu najvišje gore Koussala v Rila pogorju, 9594 čevljev nad morjem. Ženin, nevesta in okoli 20 oseb, ki so prisostvovala poroki, so bili v zimskih oblekah in s skiji na nogah.

Par je poročil duhovnik iz najbližje vasi. Ko je duhovnik videl nevesto v športnih hlačah, se je spočetka protivil, da bi jo poročil. Slednjič pa so ga pregovorili, da je opravil obrede. Mesto kron iz kovine, kakor je to običaj pravoslavne vere ob poroki, sta imela ženin in nevesta vence iz plinskih evetlie.

Ženitovanje so obhajali v gorški koči malo pod vrhom gore.

RUSKA LETINA SLABO KAŽE

Pridelek je zaostal daleč za načrtom. — Delavci nimajo veselja do dela. Plevel prerašča polja.

Moskva, Rusija, 27. avgusta. — Velikanske državne kmetije — sovjetske žitne tovarne, kakor jih imenujejo — niso zadostile pričakovanju in prerokovanju ob pričetku petletnega načrta.

V knjigi "Vedeti o U. S. S. R.", katero je izdalo društvo za povzdigo turisticke Intourist, je daljši članek, ki pozivlja inozemske turiste, da si naj ogledajo zorne državne kmetije, "ki so največje na svetu", v bližini Rostova. Danes turisti na teh kmetijah niso več dobrodošli.

Državne kmetije so v zelo slabem stanju in so zelo zaostale, kar se tiče pridelka. Sovjeti so preveč sledili nasvetu Amerikancev in svojim željam, da "dosežejo, ali celo prekosijo" kapitalistično Ameriko v kmetijstvu.

Pravo sliko državnih kmetij podaja "Industrijski list", ki je objavil poročilo svojih poročevalcev, ki so z aeroplanom obiskali 160 milj dolgo kmetijo v kraju črne zemlje.

Navzlic temu, da je ta velikanška kmetija opremljena s traktorji in drugimi poljedelskimi stroji, vendar v pridelku zaostaja daleč za svojimi sosednjimi kolektivnimi kmetijami. Mesto da je bila središče kmetijskega poklica in zgled kolektivnih kmetij, je morala iskati delavce na kolektivnih kmetijah.

Delavci — to je ona skala, ob kateri se je državni načrt po celi Rusiji razbil. Državne kmetije niso mogle obdržati delavcev, ker jih najamejo samo spomlad, jeseni pa jih odpuste, ker pozimi za nje ni dela. Tako gredo ti delavci na kolektivne kmetije, kjer dobe stalno delo, državne kmetije pa morajo spomlad zopet pričeti z nevezimi delavci in jih šele učiti rabiti stroje.

Državne kmetije, zlasti na jugu, imajo nenavadno mnogo plevela. Osat raste tako bujno, da preraste vsako rastlino in njegovo steblo je debelo kot človeška roka. Proti takemu osatu ne more noben stroj pri žetvi nič opraviti.

Slabemu stanju državnih kmetij je poglavitni vzrok pomanjkanje in nezadovoljnost delavcev, največ pa še slabo vodstvo.

Varočite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Gospa REGINA Roman iz življenja:

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

17

Regina nekaj časa pomislija in pogleduje Toma. Bil ji je še popoloma tuj, pa, dasi je napravil na njo dober utis, je bila previdnost potrebna. Prav gotovo je bilo v njenih očeh nekoliko dvoma, kajti Tom jo prosiče pogleda. Toda v tem pogledu se je videla lačna duša po dobroti in razumevanju. In tedaj se mu Regina nasmeje in pravi Uršiki:

— Naj bo, če ti je dovoljeno, tedaj reci našemu mlademu rojaku vedno stric in ti.

Skoro se vstraši hvaležnega pogleda Tomovih modrih oči. In ko se Uršika zaupno pogovarja s svojim novim znancom, pravi Regina tiho za hrbtom obeh:

— Valter, ta človek prav gotovo ni, kar se kaže, da bi bil. Ima tako menavne izraze, govori angleško in francosko in je prav gotovo imel dobro vzgojo.

— Da, Regi; sem popolnoma tvojega mišljenja. Prav gotovo je imel v življenju kako nesrečo.

— Toda na noben način ni slab človek: to izdajajo njegove poštenje, jasne oči. Pomagala mu bova in to delo bo samo prineslo svoje plačilo.

— Ako ga spoznamo za poštenega in dobrega, mu bomo gotovo pomagali. Toda malo bolj ga morava še spoznati. Ravno zato, ker sva sama tuja v tej deželi, moramo z našimi poznanci biti zelo previdni. Ne bodi žalostna, Regi; tudi meni se zdi popolnoma pošten in je napravil name zelo dober utis. Toda če zaradi vaju ne smem biti lahkoveren.

Regina mu pritrdi. — Imaš prav. Toda, skrbi saj, da bo nekoč dobil prenočišče. Naš rojak je, potem pa naj bo kdorkoli.

— Bodi brez skrbi; to ti obljubim. Saj se s tem k ničemu ne zavežem.

Tako pridejo do hotela. Dobili so sobo in so bili zelo prijazno sprejeti, ko je Valter povedal, da jih je poslal dr. Franzius. Tudi Tom Reiner je dobil odkazan svojo sobo. S hvaležnim pogledom se Tom obrne k Regini. Vedel je, da se ima zahvaliti samo njenemu posredovanju. Njegovo srce mu utripa močno in glasno. V tej uri je bilo v njegovem srcu porojeno veliko spoštovanje do te gospe. Rad bi ji bil poljubil roko, toda ni se je upal dotakniti.

— Tako, gospod Tom Reiner, pojdite v svojo sobo, da se odpočijete, — pravi Valter smeje. — Ali imate kako prtljago? Tom globoko vzdihne.

— Vse svoje stvari sem imel v zavrtku, katerega sem spravil pri nekem mornarju v pristanišču, ker sem mislil, da mi bo v napotje, če sem hotel kaj zaslužiti. Če mi dovolite, grem takoj ponj; imam nekaj čistega perila.

Pri tem nekoliko osramočen pogleda na umazane rokave srajce, ki so gledali izpod kratkih rokavov obnošenega suknjica.

— Dobro! Ko se preoblečete in odpočijete, morete z nami jesti.

Tom ves vesel stiska kapo, ki jo drži v rokah. Zdelo se mu je velika sreča, da ponoči ne bo imel samo strehe nad svojo glavo, temveč da bo tudi dobil kaj jesti — žudež za žudežem — da je mogel celo jesti v družbi te dražestne gospe in tako lepega otroka.

— Prav lepa hvala, gospod. Mogoče vam bom mogel kdaj poplačati, kar mi sedaj storite dobrega, — pravi in naglo odide po svoje stvari.

Ko čez pol ure stopi v obednico, kamor ga je Valter poklical, je imel na sebi čisto srajco in obleka je bila skrbno očiščena. Lasje so mu bili skrbno pešani. Pri pogledu v njegove modre oči ali pa na bele zobe je bila barva njegovega obraza še bolj rjava. Po vsej svoji zunanosti je bil zelo dopadljiv. Navzlic njegovi mladosti je bilo videti, da je imel za seboj velike borbe. Mišice njegovega obraza mu razburjeno držečejo, ko na Valterjev migljaj stopi k mizi.

— Sedite, gospod Reiner, — pravi Regina prijazno.

Z elegantnim poklonom tedaj prime njeno roko in jo spoštljivo pritiska na ustnice.

— Prav lepa hvala, milostljiva gospa, da mi to dovolite, — pravi Tom.

— Stric Tom, ali si tudi ti tako zelo lačen? — ga vpraša Uršika.

Tom se nekoliko v zadregu zasmee. Želodec mu je krulil.

— Da, Uršika, mislim, da sem lačen, ker drugače pri meni sploh ni.

Ponižno sede k mizi malo v stran od svojih gostiteljev.

— Prosim, da mi oprostite, ker imam slabo obleko; toda najboljše je, ki jo imam. Skoro se nisem upal priti k mizi.

— Popolnoma dobro izgledate. Vsi bomo prišli v položaj, ko ne bomo imeli niti časa niti veselja, da bi se posebno oblačili k jedi. Prosim, vzemite, — pravi mirno Valter.

Jedila so pričeli prinašati in Regina in Valter sta opazila, kako je Tom naglo pospravil. Toda jedel je s takimi kretnjami, da je Regina takoj vedela, da prihaja iz boljših krogov.

Ko je bil gotov, ga vpraša Valter:

— Ali želite še kaj jesti?

Tom zopet zardi. V zadregu pogleda k gospej Regini.

— Oprostite, da izgledam tako požrešen, — dolgo je že, da sem se najedel tako dobrih stvari. Zadnje čase sem moral mnogo stradati.

Pomilovalno ga pogleda Regina.

— Ali hočete še kaj? Nikar se ne sramujte.

Tom se nekoliko nasmeje.

— Prav lepa hvala; samo nisem hotel, da bi kaj ostalo, zato sem tako vse pospravil. Toda sem popolnoma sit. Še enkrat: tisočkrat hvala. Samo prosim vas, da mi dovolite, da morem vse to z delom poplačati, kajti — nimam navade, da bi vzel kaj zastoj.

Nekaj je bilo v teh besedah, da je tudi Valter postal bolj pozoren nanj.

— Dal vam bom priložnost, da boste delali. Popolnoma vas razumem in vem, da nam nočete ostati dolžan. Sedaj pa se primaknite nekoliko bližje; moja žena in jaz sva se že davno prepričala, da niste, kar bi vas na prvi pogled sodil. Ako hočete, nama morete povedati, kaj vas je pognalo tu-sem in kako ste bili vrženi iz svojega družabnega stališča.

Tom zopet zardi, in pogleda gospo Regino, nato pa jasno upre svoje oči v Valterja.

— Da — vam moram to povedati; čutim, da boste razumeli moj položaj. Vi, milostljiva gospa, imate take mile oči, in vaš mož izgleda, da moram imeti vanj zaupanje. Najprej mi dovolite, da vam pokažem svoj potni list, gimnazijsko izpričevalo, izkaznico, da sem študiral na gospodarski visoki šoli v Halle in kar imam še drugih listin.

Pri teh besedah izvleče iz usnjate vrečke, ki jo je nosil pod srajco, že zelo oguljeno listnico ter razporeži pred Valterja listine. Ko jih Valter pregleduje, izvleče iz listine že obledelo fotografijo, katero pokaže Regini s prosečim pogledom.

— To je edina slika moje pokojne matere, milostljiva gospa.

(Dalje prihodnjič.)

KDO JE BIL KNEZ PRIBINA?

Starodavno središče južne Slovaške — mesto Njitra se je vneto pripravljalo na proslavo 1100 letnice prve krščanske cerkve v Srednji Evropi, ki jo je postavil v njem knez Pribina. Proslava se je vršila 12. avgusta in je zavzemala tudi narodno-politični značaj, saj je bila Pribinova kneževina ob "slovanski rčki" Donavi ena prvih slovanskih državnih tvorbo.

Kdo pa je bil, kdaj in kako je živel knez Pribina?

Slovanska plemena, ki so v VI. in VII. stoletju zaposleda ozemlje današnje Češkoslovaške države, so imela enoten jezik. Vendar pa politično niso bila edina, madveč so bila razdeljena na veliko število majhnih plemenskih kneževin. Kakor povsod, so se začele tudi tu opredeljevati posamezne vladavine šele tedaj, ko se je kako plemo kje stalno nastanilo. Tako je nastala Pribinova vladavina v Njitri, Mojmirovska na Velehradu, Premyslovska v Pragi itd.

Kakor se zdi, je bil Pribina edini, ki se mu je posrečilo, da iz lastnega in nekoliko sosednjih plemen ustvari majhno državo v vzhodnem delu ozemlja, na katerem so se nastanila češkoslovaška plemena. Ko je ustanavljal svojo državo, je bil še pogani. A vse kaže, da se je zelo zanimal za kulturni napredek in vse, kar je prihajalo s francoskega zapada. Dalje pričajo o tem tudi razna dejstva, da je bil v milosti pri zelo močni sosebinski vzhodno frankovski državi. Ko je moravski vladar Mojmir sovražno nastopil proti Pribini in ga pregnal iz njegove države, se je Pribina zatekel k frankovskemu kralju in se potem pod njegovim vplivom pokristjatil. Frankovski kralj je potem tudi pomagal Pribini, da se je vrnil v svojo prestolnico v Njitri.

Ko je Pribina znova zavladal v Njitri, ga je tam obiskal salzbur-

ški nadškof Adalram, in ob tej priliki je nadškof posvetil prvo krščansko cerkev, posvečeno sv. Emeramu.

To je bila majhna krščanska cerkev, katere ostanki so se ohranili do današnjih dni. V zadnjem času so cerkev skrbno obnovili; ob tej priliki so rešili nekoliko starih zidov, ostanke oltarjev in poznejše dzidave. Središče današnje njitranske škofijske cerkve so skozi vsa stoletja skrbno negovali in po zadnji obnovi v minulem letu se je ponovno zaželela v vsej svoji lepoti. Cerkev ni velika, a je krasna stavba in se ji vidi, da je bila skozi veliko stoletij središče kulturnega in verskega življenja v Njitri.

Samo mesto Njitra je bilo kakor nalašč ustvarjeno za varno vladavinsko prestolnico v srednjem veku. Kakor skalnat otok sredi kasneje nastalega mesta je stalo iz

gavnih dni na dobro zavarovanem kraju, ki so ga proti severu branili gorski grebeni in pa reka Njitra. V tej naravni trdnjavi so se mogla razviti kulturna prizadevanja in gibanja. Stara Pribinova cerkev je postala žarišče krščanstva za vsa slovanska okolice. Njitra sta obiskala tudi slovanska apostola sveti Ciril in Metod.

Stara slovanska kultura v Njitri in okolici je odlolela tudi dobi madžarskega gospodstva. Dasi je pomadžarjevanje pritiskalo na premišljen, načrten in brezobziren način po vsem slovaškem ozemlju, se je ohranil v Njitri vsaj v ljudskih slovaških duhu in slovaški jeziku. Dosledno pomadžarjevanje se je začelo v drugi polovici 19. stoletja in je dseglo svoj višek tik pred svetovno vojno, ko je pod silo razmer število Slovakov v Njitri padlo na pičlih 30 odstotkov.

Da je bilo to stanje samo navigozno, umetno ustvarjeno, se vidi najboljše iz tega, da je danes, 15 let po svetovni vojni, Njitra zopet popolnoma slovaška.

V teh letih je Njitra na zunanjo znatno napredovala in ima danes velike mogočnih državnih in drugih javnih in zasebnih modernih stavb in dobra prometna sredstva; reko Njitra so uravnali, posavili veliko letališče itd. Po zadnjem štetju l. 1930 je imela Njitra 21.259 duš, od tega 4% Madžarov.

60 LET V TIBETU

Takoj po nesrečni vojni 1870 je odrinil mlad francoski gardni oficir Giraudau misijonarit v Tibet in letos je msgr. Giraudau praznoval 60 letni jubilej svojega delovanja v Tibetu. Postal je eden najboljših poznavateljev tibetanske in kmalu bo ta tri in osemdesletni starček izdal prvi polni latinsko-tibetanski slovar. To leto je tudi izdal prevod Lafontovih ba-ni v tibetanski.

ROMAN "PROKLETSTVO LJUBEZNI"

je tako lep in pretresljiv, da ga boste čitali z največjim zanimanjem.

CENA \$1.35
(2 KNJIGI)

V zaloga ima
KNJIGARNA GLAS NARODA
216 West 18th Street
New York, N. Y.

... SKUPNA ... POTOVANJA in cene vožnji:

FRENCH LINE:

"ILE DE FRANCE" preko Havre

N. Y. ZA TJA
LJUBLJANA IN NAZAJ
5. SEPTEMBRA \$101.23 \$182.00
23. SEPTEMBRA

"PARIS" preko Havre

9. SEPTEMBRA \$ 99.23 \$178.50

"CHAMPLAIN" preko Havre

20. SEPTEMBRA \$ 91.73 \$171.50

ITALIAN LINE:

"VULCANIA" v Trst

9. SEPTEMBRA \$ 97.50 \$171.50

"SATURNIA" v Trst

23. SEPTEMBRA

"REX" preko Genoa

16. SEPTEMBRA \$109.50 \$185.50

"Conte de SAVOIE" preko Genoa

2. SEPTEMBRA
30. SEPTEMBRA

CUNARD LINE:

"AQUTANIA" pr. Cherbourg

6. SEPTEMBRA \$102.34 \$182.00

"BERENGARIA" pr. Cherbourg

13. SEPTEMBRA
21. SEPTEMBRA

HAMBURG-AMERICAN LINE:

"DEUTSCHLAND" pr. Hamburga

30. AVGUSTA \$ 91.73 \$171.50

27. SEPTEMBRA

"ALBERT BALLIN" pr. Hamburga

13. SEPTEMBRA

NORTH GERMAN LLOYD:

"EUROPA" preko Cherbourg

9. SEPTEMBRA \$104.84 \$185.50

26. SEPTEMBRA

"BREMEN" preko Cherbourg

31. AVGUSTA
16. SEPTEMBRA

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj prihlasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company

TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street

New York, N. Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

30. avgusta:
De Grasse v Havre
Majestic v Cherbourg
Manhattan v Havre
Deutschland v Hamburg

11. avgusta:
Bremen v Bremen

ČE TRESKA

Če treska, je po splošnem mnenju bolj vadno ostati zunaj na odprtem kot pa iskati zavetja pod drevesom. Vendar pa je treba k temu pripomniti, da je vsaka stvar, posebno pa pokonci stoječ človek v prosti naravi dober prevodnik strele. Mnogo varnejše je v gozdu, vendar pa ne pod kakim zelo visokim drevesom. Znano je, da strela udari najraje v hrast, jagnjed ali jelšo. Breza velja za najvarnejšo izmed dreves.

V splošnem svetujemo, da je najboljše, če treska, da se človek vrže na tla, kajti boljše je, da je samo moker kot pa ubit. Angleži, ki navadno igrajo priljubljeno igro golf daleč zunaj na polju, vržejo v slučaju nevihte palice proč ter ležejo na zemljo. Kolesar naj položi kolo na tla ter gre preč od nega, ker kovina je dober prevodnik. Mnogokrat je že bila živina na paši ubita vsled tega, ker je stala ob žični ograji ali drugih železnih napravah. Ako se nahajaš v hiši, pojdí v prtiličje, vrata in okna pa zapri.

Vse kakor pa je treba reči, da ni nobenega kraja, ne v hiši ne zunja, ki bi bil absolutno varen pred strelo, kajti njena pota so dostikrat naravnost čudovita.

Ako strela tudi udari v človeka, s tem še ni rečeno, da ga že ubije. Lansko leto na pr. se je pripetilo, da je več ljudi omamila, vendar pa so ostali živni. Pripetil se je celo slučaj, da je raz človeka strgala in sežgala vso obleko, sam pa je ostal živ.

Splošno mnenje, da strela ne udari dvakrat na isto mesto, je popolnoma napačno. Le pogled visoke stavbe, dimnike, v katere zapored udarja strela, ravno tako v visoka drevesa. Istotako napačno je, ako kdo misli, da je manj nevarno, kadar dežuje, pač pa je ravno narobe res; da celo razpet dežnik je zelo nevaren, mnogo ljudi je že bilo tako ubitih.

V tolažbo pa bodi-povedano, da strela kljub svoji strahoti ne zahteva mnogo žrtev in nek zdravnik je izračunal, da je v nekem velikem okraju nalezljiva griža v enem tednu zahtevala dvakrat toliko žrtev kot strela v istem kraju v petdesetih letih.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berile

(ENGLISH SLOVENE READER)

Steno name

\$2.—

Narodite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York City

2. septembra:
Conte di Savoia v Genoa

5. septembra:
Ile de France v Havre
Statendam v Boulogne

6. septembra:
Aquitania v Cherbourg
New York v Hamburg

8. septembra:
Olympic v Cherbourg

9. septembra:
Paris v Havre
Vulcania v Trst
Volendam v Boulogne
Europa v Bremen

13. septembra:
Lafayette v Havre
Manhattan v Havre
Berengaria v Cherbourg
Albert Ballin v Hamburg

15. septembra:
Rotterdam v Boulogne
Majestic v Cherbourg

16. septembra:
Rex v Genoa
Bremen v Bremen

18. septembra:
Reliance v Hamburg

20. septembra:
Champlain v Havre

21. septembra:
Aquitania v Cherbourg

23. septembra:
Saturnia v Trst
Ile de France v Havre
Volendam v Boulogne

26. septembra:
Europa v Bremen
Statendam v Boulogne

27. septembra:
Washington v Havre
Mauretania v Cherbourg
Deutschland v Hamburg

29. septembra:
Paris v Havre
Olympic v Cherbourg

30. septembra:
Conte di Savoia v Genoa

2. oktobra:
Resolute v Hamburg

4. oktobra:
New York v Hamburg
Bremen v Bremen
Berengaria v Cherbourg

5. oktobra:
Majestic v Cherbourg

7. oktobra:
Milwaukee v Hamburg
Volendam v Boulogne
Augustus v Trst
Lafayette v Havre

11. oktobra:
Albert Ballin v Hamburg
Manhattan v Havre
Aquitania v Cherbourg

12. oktobra:
Europa v Bremen

13. oktobra:
Rotterdam v Boulogne

14. oktobra:
Rex v Genoa
Ile de France v Havre

18. oktobra:
Hamburg v Hamburg

20. oktobra:
Bremen v Bremen
Statendam v Boulogne
Olympic v Cherbourg
Paris v Havre

21. oktobra:
St. Louis v Hamburg
Vulcania v Trst

25. oktobra:
Deutschland v Hamburg
Washington v Havre
Berengaria v Cherbourg

27. oktobra:
Majestic v Cherbourg

28. oktobra:
Europa v Bremen
Volendam v Boulogne
Conte di Savoia v Genoa

1. novembra:
New York v Hamburg
Aquitania v Cherbourg

4. novembra:
Volendam v Boulogne
Saturnia v Trst
Ile de France v Havre

7. novembra:
Bremen v Bremen

8. novembra:
Albert Ballin v Hamburg
Manhattan v Havre

10. novembra:
Rotterdam v Boulogne

11. novembra:
Milwaukee v Hamburg
Rex v Genoa
Champlain v Havre

15. novembra:
Hamburg v Hamburg
Pres. Roosevelt v Havre
Berengaria v Cherbourg

17. novembra:
Statendam v Boulogne
Paris v Havre

18. novembra:
Augustus v Genoa

22. decembra:
Deutschland v Hamburg
Washington v Havre
Aquitania v Cherbourg

25. novembra:
Europa v Bremen
Volendam v Boulogne
Conte di Savoia v Genoa
Ile de France v Havre

29. novembra:
New York v Hamburg
Pres. Harding v Havre

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre